

Ordet Parlamentarisme og brugt et dansk Ord, som jeg tror, at vi kunne holde os til. Det ærede Medlem var saa venlig og oprigtig at sige os, at han i de senere Aar havde faaet den Opfattelse, at vi ikke stillede os over for de Sager, der forhandles, væsentligt efter hvad vi tænkte om disse Sager, men mere lode os bestemme af politiske Grunde — jeg tror, at dette saa omtrent var Ordbliden af det, han antydede. Han sagde dernæst, at derfor var der Strid, der nu forelaa, efterhaanden kommen, og at det forekom ham, at det var noget Nyt, der først nu var kommet til Dmstale. Der har det ærede Medlem ikke tænkt sig rigtig om; thi han kender jo fuldstændig vor konstitutionelle Historie, og maatte jo ogsaa, naar han tænkte sig nærmere om, have indset, at det ikke forholdt sig saaledes, som han antydede. Det er jo allerede anført af den ærede sidste Taler, hvorledes Finantsminister Spønked udtalte sig i 1849; deri laa aldeles utvivlsomt denne Tanke antydet; men vi have jo senere fra andre i vor konstitutionelle Udviklings-Historie meget betydelige Mænd hørt det Samme for flere Aar siden. Jeg husker, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds selv lige over for Krigsminister Hansen i Aaret 1851 har erindret ham om, at vi vel nok kunde vedtage hans Budget, men vi kunde ogsaa nægte det. Det ærede Medlem antydede altsaa det Samme, nemlig at det laa i Folkethingets Magt at nægte Budgettet, dersom man fandt, at Forholdene og Omstændighederne paabød noget Saadant. Men vi have ogsaa andre Udtalelser fra anden Side, som navnlig sigte til, at der i Grundloven ligger Spiren til det parlamentariske System. Jeg skal saaledes erindre om, at Aktor i den Anklage imod det Ørstedste Ministerium, som vi Alle kjende og huske, i et af sine Foredrag for Retten gjorde opmærksom paa, at der i den konstitutionelle Forfatning laa Muligheder af, at alle en konstitutionel Forfatnings Konsekventer kunde kaldes til Live, og da navnlig en virkelig parlamentarisk Regjering; efter hans Opfattelse var det den konstitutionelle Forfatnings Konsekvents, at vi maatte komme til en parlamentarisk Regjering. Dernæst kan jeg ogsaa minde om, at Monrad i Oktober 1854 udtalte i Folkethinget, at der i Bevillingen af en Finantslov for en vis Tid ligger Spiren til den parlamentariske Regjering, og jeg kan fremdeles minde om, at Apsøbe Løns Lehmann har udtalt, at det var Sunigrundlovens Særkjende, at vi med den fik en virkelig Selvstyrelse; han udtalte, at Folketsuvereniteten efter Martsministeriets Opfattelse — hvilket var det Ministerium, som affattede og indbragte Udkastet — laa til Grund for Sunigrundlovens Indbringelse i Livet. Vi have altsaa allerede fra vor tidligere konstitutionelle Tid Antydninger om, at Spiren til den parlamentariske Regjeringsform ligger i Grundloven, og at en Udvikling af Forfatningens Konsekventer maa føre til en parlamen-

tarisk Regjering. Naar nu det ærede Medlem har glemt dette og ment, at vi først nu vare komne til at tale derom, saa skal jeg erindre om, at den lange ulykkelige Tid, som vi havde fra den 28de Januar 1852 til 28de Juli 1866, jo ikke paa nogen Maade var skiftet til at fremkomme med Tale eller Tanke om det parlamentariske System. Vi vide jo Alle, at der var Fællesforfatningen, der var Rigsraadet, og siden efter var der Kampen om Sunigrundloven, og saa kom hele den uhyggelige Tid, hvor der laa saameget Slemt og Uhyggeligt for, som nødvendig maatte forhindre Enhver fra paa den Tid at komme til at tale om det parlamentariske System. Men efter 1866 — hvad trostede saa de Herrer, som ikke atter vilde vende tilbage til Sunigrundloven, os med, naar de vilde have et andet Landssting? De trostede os netop med, at nu kunde Folkethinget komme til sin fulde Ret igjen; nu vare alle Forhindringer fjernede, og nu fik Folkethinget igjen sin gamle Magt og Indflydelse paa alle Landets Sager, og det kunde være en Beroligelse for Enhver, at nu skulde først Folkethinget til rigtigt at nyde og bruge de Rettigheder, som Grundloven havde givet det. Men, hvad fik vi saa? Saa fik vi efterhaanden et Ministerium, som holdt sig til Landsstinget, og som med Svænder og Fjodder modsatte sig Alt, hvad der kom frem fra Folkethingets Side angaaende Fordringer, som Folket selv i sin store Flerhed virkelig ønskede. Deri har det ærede Medlem fuldkommen Ret, naar han sagde, at den nuværende Stilling var fremfaldt efterhaanden; thi i Begyndelsen var Modsætningen ikke fuldt saa stor. Det har udviklet sig saaledes, at Modsætningen imellem Ministeriet og Folkethinget er bleven større og større, og det staar for mig, som om vi paa ingen Maade nu vilde være kommen til saaledes at stille Folkets Selvstyrelse i Forgrunden, som vi ere komne til at gjøre det, dersom Ministeriet i Gjærningen havde holdt, hvad man har sagt med Ord, nemlig, at Thingene skulle være ligeberettigede. Dersom Ministeriet havde stillet sig saaledes, at det havde udgjort en Mellemvægt imellem Folkethinget og Landsstinget og indrømmet dem begge blot lige Rettigheder, saa tror jeg ikke, at vi nu vare komne til Stilling, hvori vi befinde os; men den komplette Modstand imod det ene Things Fordringer og den komplette Opgaaen i det andet Thing er det, som har nødfaget os til at gaa til at bruge de Midler, som vi grundlovs-mæssig have i vor Magt at bruge, og vi have da viist, at vi have brugt de mildere Midler, førend vi ere gaaede til at bruge de strengere. Jeg kan ikke frikende det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds for, at ogsaa han har været delagtig i, at denne Tilstand er kommen frem. Jeg erindrer meget godt, hvorledes han i 1870 udstedte Kreditbeviser for 5 Millioner Rigsdaler, uden at høre Rigsdagens Mening derom, og jeg erindrer tillige, at han,